

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Az igazolványos altisztek a polgári szolgálatban.

Írta: dr. Végé Kálmán, honvédelmi miniszteri segédtitkár.

(Vége.)

O) M. kir. államvasuti szolgálati állások.

Azok az állások, a melyeket az altisztek kezdetben elnyerhetnek a következők:

1. II. osztályú irodakezelő.
2. " " szertárnok.
3. " " általános felvigyázó.
4. " " raktárnok.
5. " " távirász.
6. " " kalauz.
7. " " pályafelvigyázó.
8. " " hivatalszolga.
9. " " nyomdászsegéd.
10. " " nyomdai gépkezelő.
11. " " állomásállhazó.
12. " " váltókezelő.
13. " " értesítő.
14. " " kocsirendező.
15. " " hűmpatisztító.
16. " " matróz.
17. " " tűzör.
18. " " vomatfékező.
19. " " (éjjeli és nappali) ór.
20. " " kocsis.
21. " " kapuőr.
22. " " pályőr.
23. " " korlátör.
24. " " sorompóör.
25. " " hidör.

A felsorolt állások elnyerésének általános feltételei a következők: az 1—7. sorszámok alatt említett állásoknál a magyar nyelv ismerete szóban és írásban, a középiskola alsó négy osztályának vagy ezzel egyenlő rangú iskola sikeres elvégzése, vagy ily iskolai végzettség hiányában a vasuti alkalmaztatásra történt előjegyzés után vagy már a szolgálatban a felvételi vizsga letétele.

E vizsga tárgyai:

- a) A magyar nyelv és fogalmazás.
- b) Magyarország és Ausztrian földrajza s Magyarországi történelme főbb vonásokban.
- c) elemi számtan és elemi mértan,
- d) elemi természettan.

E helyiitt jegyzem meg, hogy a felvételi vizsgára az altisztek már a csendőrségi szolgálat alatt előkészülhetnek az erre vonatkozólag írt tankönyvekből. A vizs-

gára való becsátást már akkor lehet kérni, a midőn a vasuti szolgálatba való felvételért folyamodnak. A kérvényhez, a mely ahhoz a vasuti üzletvezetőséghez intézendő, a melynek területén az illető alkalmazást elnyerni óhajt, csatolni kell az utolsó iskolai bizonyítványt. A vizsgálatot az üzletvezetőségnek tartják évente 3—4 ízben. A vizsga díjtalan.

A 8—25. sorszámok alatt említett állásoknál feltétel a magyar nyelv ismerete szóban és írásban és a számtan alapműveleteiben való jártasság. A vasutaknál az alkalmazás első ízben mindig napibér mellett történik; az évi fizetés élvezetével egybekötött állás csak a szükséges szakismeretek megszerzése, illetőleg az egyes állásoknál előirt szakvizsga letétele után érhető el. Az igazolványos, illetőleg a tényleges szolgálatuk 12. évében álló altisztek vasuti szolgálatuk első hat hónapjában napibért nem kapnak, csak esetleges változó illetményekre van igényük, azonban természetesen megkapják erre az időre a rendes katonai illetményüket. A hat havi szolgálat leteltével értesítést kapnak arról, hogy vasuti szolgálatra megfelelőeknek találtattak-e vagy sem s ha szolgálatra alkalmassak, akkor részükre a napibér folyósítva lesz.

Az irodakezelői és az állomásfelvigyázói állás elnyeréséhez 10 havi, a pályafelvigyázói állás elnyeréséhez 11 havi, a többi állásokhoz pedig hat havi próbaszolgálat teljesítése szükséges, a mely idő alatt az évi fizetés élvezetével egybekötött állásra való kinevezhetőség végott egyes állásokat illetőleg a következő szakvizsgákat kell letenni: az anyagszerkezelési vizsgát, a szertárnoki; távirtdai, forgalmi és kereskedelmi vizsgát az állomásfelvigyázói; kereskedelmi vizsgát a raktárnoki; távirtdai vizsgát a távirtdai; vonatvezetői és kezelői vizsgát a kalauzi és pályafelvigyázói vizsgát a pályafelvigyázói állás elnyerésére törekvők. E szakvizsgákon kívül a fizetéses állás elnyeréséhez szükséges műr az illető állásra előirt szabályok ismerete.

A szakvizsgákra való előkészüléshez szükséges tankönyveket a vasuti alkalmazottak díjtalanul kapják. Főleg azokat az alkalmazottakat, a kik forgalmi szolgálatot tesznek, rendszeres oktatásban részesítik. Oktatók a vasuti tisztok vagy maga az állomásfőnök. Az évi fizetés élvezetével egybekötött állások kezdő javadalmazása az 1—7. sorszámok alatt felsorolt állásokban 1200 kor., a 8—18. alattiakban 800 kor., a 19—25. alattiakban pedig 600 kor., a mihez még az 1—7. alattiaknál állomásból szerint 250—500 kor., a 8—25. alattiaknál pedig 150—300 kor. közt váltakozó labdér járnl. A fizetésen és békében kívül illetékes még, — az irodakezelői, nyomdászsegédi és a nyomdai gépkezelői állásokat kivéve, — egyenruházat. Egyenruházat mű a próbaszolgálat tartama alatt illetékes. A kalauz és a

Első magyar vill. erőberend. hangszer-gyár
honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerveződött szállítója és a Ludovika Akadémia báni hangszerkészítője, az Oroskai és a szabadelmarozott Rákóczi tárogató felfeltalója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

STOWASSER JÁNOS

osászárú és királyi udvari szállító,
a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir.
Honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerveződött szállítója és a Ludovika Akadémia báni hangszerkészítője, az Oroskai és a szabadelmarozott Rákóczi tárogató felfeltalója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvós hangszereit és alkatrészeit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltetnek. Arjegyek minden hangszerről külön köldetnek. Magyarországi legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára.

vonatfékező mindezekben felül még kilométer és utazási órapénzt kap, a mely mellékilletmény a kalauznál havonta mintegy 100 koronára rug. A javadalmazásnál nem lehet figyelmen kívül hagyni a rendes fizetésen kívül különböző címeken járó pótlékokat sem, pl. éjjeli szolgálat teljesítéséért mindenik alkalmazott külön pótlékban részesül. Felemlítésre méltó még az ingyen utazás kedvezménye is.

Az évi fizetés élvezetével egybekötött állásra a kinevezés a megfelelő fizetési osztály legalsó fizetési fokozatába történhetik, a magasabb fizetési osztályokba, a megállapított várakozási idő eltelte után, előléptetés útján jut az államvasuti alkalmazott.

A magasabb fizetési fokozatba illetőleg osztályba való jutás az egyes állásokban a következők szerint történik:

Az irodakezelő két évi szolgálat után 1300, újabb két évi szolgálatlaltal 1400, szolgálata 8. évében pedig 1600 kor. fizetést kap, a mely fizetésben négy évet eltöltve, mint I. oszt. irodakezelő az 1800 kor. fizetést éri el. Ettől kezdve fizetése három évenként három ízben és négy évenként négy ízben 200—200 koronával emelkedik. Ebben az állásban 3200 kor. legmagasabb évi fizetést lehet elérni.

A szertárnok, az állomásfelügyelő, a raktárnok, a távirász és a pályafelügyelő az egyes fizetési fokozatokba ugyanannyi várakozási idő után jutnak, mint az irodakezelő a ugyancsak 3200 kor. maximális fizetést érnek el. Czimük az 1800 koronás fizetési fokozattól kezdve főszertárnok, állomási előjáró, főraktárnok, fő-távirász, illetőleg I. oszt. pályafelügyelő.

A kalauz az 1200 koronás kezdő fizetési fokozatban két évet eltöltve, az 1300, újabb két év után az 1400 koronás, nyolczadik szolgálati évében pedig az 1600 koronás fizetési fokozatba jut, melyből három év után 1800 kor. fizetéssel javadalmazott főkalauzá, illetőleg vizsgáló kalauzá léphet elő. Ettől kezdve pedig három évenként két ízben 200—200 koronával emelkedve, a 2200 koronás fizetési fokozatot éri el, a mely fizetési fokozatban négy évet eltöltve, vizsgáló főkalauz lehet, a mikor is fizetése 2400 kor. E fizetési fokozatban négy év után 2600, újabb négy év után 2900 s végül a 3200 kor. fizetést éri el.

Megjegyzendő, hogy kalauzi állást közvetlenül senki sem nyerhet el, hanem előbb vonatfékezői minőségben kell alkalmazva lennie, vagy mint kalauz jelöltnek kell vo atfékezői szolgálatot teljesítenie.

A hivatalszolga a kezdő 800 koronás fizetésben négy évet tölt, s fizetése négy évenként három ízben 100—100 koronával emelkedik, úgy hogy a 13. szolgálati évében 1100 kor. fizetést ér el, a melyben négy évet eltöltve, az 1200 koronával javadalmazott I. oszt. hivatalszolga állásba juthat. Ettől kezdve fizetése négy év után ismét 100 koronával, azután pedig öt évenként három ízben 100—100 koronával javul, elérve végül az 1600 koronás fizetési fokozatot.

A hivatalszolgaival teljesen azonos előmenetelre van kitévés az állomásmásházóknak, váltókezelőknek, értesítőknak, lámpatisztókknak, matrózokknak, tűzöröknek.

A nyomdászsegéd előmenetele a hivatalszolgától annyiban különbözik, hogy a várakozási idő az első és második fizetési fokozatban nem négy, hanem csak három év. Ugyancsak a várakozási idő tekintetében van különbség a hivatalszolga és a szintén 800 kor. kezdő fizetéssel alkalmazott kocsirendező előmenetelét illető-

leg, végelemzésben azonban ez is 1600 kor. maximális fizetést érhet el.

A 600 kor. kezdő fizetéssel javadalmazott különböző őri állásokban az egyes fizetési fokozatoknál öt évi várakozási idő van megállapítva. A fizetés a II. szolgálati évben, ha az illető I. osztályú őrré kineveztetik 800 kor. lesz, a mely 5 évenként három ízben 100—100 koronával javulva, legjobb esetben 1100 koronára emelkedik.

A vasuti szolgálati állások csak úgy, mint az állami és a törvényhatósági szolgálati állások nyugdíjjogosultsággal vannak egybekötve. Ahhoz, hogy a felemlített állások valamelyikében alkalmazott teljes fizetését kapja nyugdíj gyanánt, 36 évi szolgálati idő szükséges, tehát négy évvel kevesebb mint az államnál. Ha az átlépés a csendőrségi szolgálatból az államvasuti szolgálatba közvetlenül történt, akkor az az idő, a melyet az illető 24. életévén túl a katonai vagy csendőrségi szolgálatban eltöltött, a vasuti szolgálatban való véglegesítésnél nyugdíjjogosító időbe beszámít, s e beszámítandó szolgálati időért az államvasuti nyugdíjintézeti alapszabályok szerint járó utánfizetéseket, nemkülönbön a nyugdíjintézetbe való belépéskor fizetendő felvételi díjat az igazolványos csendőr altisztek után a belügyminiszterium fizeti.

Összehasonlítva az állami, törvényhatósági és a vasuti szolgálati állásokat, azt látjuk, hogy a három szolgálati ág közül a vasut az, a hol az igazolványos altisztek, a különböző előképzettséget tekintve, aránylag a legjobb anyagi javadalmazást érhetik el, s a mellett még oly téren működhetnek, a mely egyéniségüknek leginkább megfelel, s a hol őket szívesen is látják, mert a vasuti szolgálatban meghecsülhetetlen az a tulajdonság, a mi az igazolványos altiszteknek a katonai szolgálat alatt természetükké vált; a rendhez és fegyelemhez szokottság.

Ha még a mondottakhoz hozzátesszük azt, hogy az államvasutaknál évente kererekszámában szólva 2000 oly állás kerül betöltés alá, a melyre az igazolványos altiszteknek igényük van, azt hiszem joggal állíthatom, hogy egyetlen altiszt se jöhet abba a helyzetbe, hogy az igazolványos hirtelében állás nélkül marad, s ha ez mégis megtörténik, ezért senki mást, csak egyedül önmagát vádolja.

Összehasonlítottam a három szolgálati ágat egymással, hátra volna még ezeknek összehasonlítása a csendőrségi szolgálattal, különös tekintettel e szolgálatban elérhető javadalmazásra. Ezt azonban én nem teszem, hanem ezt a csendőr altisztek józan ítélő képességére bízom.

A nélkül, hogy ennek megítélésében befolyásolni szándékoznám, egy jó tanácsot nyújtok; akkor eszeréjék fel csak a csendőrségi szolgálatot a polgári szolgálattal, a mikor az, — magyarul mondva — „musszja”.

Az első föllépés.

(Egy öreg csendőr emlékvatából.)

A nádasai postamesternek a Noé bárkájára élénken emlékeztető brieskíja déltájban a csendőrkatánya előtt állt meg. Ez a különösen ritka esemény természetesen ehhez mért érdeklődést keltett a falueska lakosságánál. A szolgálatmentes legénység, az örfélfőző és valamennyi

A legjobb órák,

legszelidább ókzerrel, szivarattól a legirágábbig, az készpénz, mint részleltetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

606 Javítások 5 évi jótállás mellett. 606
Műhelyünk Szegeden,
Arjegyzék ingyen!

szomszédasszony mind az ablakon kandikált ki, hogy a fejleményeket megláthassa.

Miután valaki hába próbálta nébánszor^{ok} a kocsi ajtaját belülről kinyitni, a kocsiis könyörült meg rajta s nyitott ajtót.

A kocsiból egy teltképü, piros-pozsgás, tejfeles-szajú esendőr lépett ki, őszinte, jóságos szemekkel és — egy varlonatuj járörtáskával.

„Jaj! megint egy próbacsendőr — hangzott fel önkéntelenül a panasz. Természetesen mindenki arra a sok munkára gondolt, a melylyel az ily fiatal sarjadék kiképzése jár. Azt hiszem különben, hogy a fiatal szomszédasszonyok e tekintetben más nézetet voltak, mivelhogy igen megelégedett arczokat vágának, hogy a csinos fiatal embert megpillanták.

Csakugyan próbacsendőr volt az illető és M. K.-nak hívták. Az őrsparancsnoknál katonás feszességgel jelentkezett, bajtársainak udvariasan bemutatkozott s szíves támogatásukat kérte. Barátságos és őszinte fellépésével egy csapásra meghódította bajtársait, a kik valamennyien odatörekedtek, hogy az új bajtárs minél otthonosabban érezze magát, a mi annak jól is esett és hálás is volt érte.

Az első nap „ni újság”-ra való felelgetéssel telt el; mindenki akart valamit megtudni; az egyik például azt akarta tudni, hogy mikor lesz a legközelebbi altiszti iskola; a másik arra volt kíváncsi, hogy eltörik-e a korcos zuhonyt; mert a kerület székhelyéről most jöttek mindezeket tudni kell.

A második napon az első őrjáratot kellett M. K.-nak megkezdenie és pedig delután. Egész délelőtt, hol egyiknél, hol a másiknál, utoljára még a szakácsnőtől is kérdezősködött a járőrség részleteiről és különösen arról, hogy farszótok-e azok.

Delután 2 óraker az új próbacsendőr az őrsvezetővel 16 óráig őrjáratba indult, honnan másnap reggel halálra fátádra tért vissza. Ágyba feküdt és csak nagy nehezen tudták őt az ebédhez felkölteni. Ebéd után azonnal ismét nyugalomra tért és a legedesebb álomba merült.

Az őrsvezető, egy öreg, tapasztalt és humanus altiszt, tudta, hogy minden fiatal esendőrnek eleinte nehezére esik a szolgálat és azért lehetőleg elnéző volt irántuk.

Delután 4 óraker végleg felebrszették. Most felszerelését, mundaert stb. kellett tisztogatnia; nagy meglepetésére ezt már idősebb társai olvégezték; ők lehetőleg könnyűvé akarták tenni „Benjamin”-nak a teória és praxis közti átmenetet.

M. K. meg volt elégedve és az egyéb dolgoknál is előforuló udvariskodásokat is nyugtál értetődöknek találta.

A következő őrjárat után „Benjamin”-nak udító álmait meg kellett rövidíteni és holmiját maga tisztogatta; e miatt nagy volt az elkeseredése.

M. K. lassan-lassan egy elkényeztetett, lusta gondolkodó és kényelemre hajló anyámszony katonájának mutatkozott. Oly tulajdonságokkal, melyek mindegyre inkább, mint a esendőrségre keposítotték.

Az ő összes, derék őrsvezetője és nem kevésbé társai, jókatrólug consequens módon odahottak, hogy új hivatalában nevesek megelégedett volt, de jól is érezte magát és kötelességét pontosan végezte. De az ambitio még mindig bírányzott.

Az új esendőrnek társai, mind igen szolgálatkész és igyokvó emberek, legnagyobb büszkeségüket abban telték,

ha szép-eredményeket értek el. Ha sikerült valamelyiknek megint egyszer egy rafinált tolvaj eszén tuljárni, vagy egy ismeretlen tettest kézrekeríteni, úgy ez az eset a tanítás alatt a résztvevők által a legnagyobb örömmel és büszkeséggel lett megtárgyalva.

A kedves „Benjamin” immár 6 hónap óta szolgált az őrsön, 3 hónapja egyedül jár szolgálatba; közeledett ténylegesítésének ideje is; de eredményt még nem ért el.

Ez határtalannul bántotta őt.

Bövidesen ténylegesítése előtt M. K. egy szombat este a román határt érintő járőrnek lett vezényelve. Éjjel 1¹/₂ óratájban érkezett a határvarosba. A község bejáratánál M. K. az ott levő fűzfához támaszkodott és valószínűleg otthon maradt és most megkímélt ügyára gondolt. Ilyen gondolatmenetben megzavarta egy halk zörejt.

Hab! Most itt volt a sokáig óhajtott szép eredmény. Három cigány és egy cigányasszony, mindnyájan batyukkal ellátva, a patakmenti fűzesek alatt kusztak lassan tova és a határ felé igyekeztek.

Csendőrünk hat lépésnyi távolságra hagyta jönni a társaságot, azután kész fegyverrel kiugrott buvóhelyéből és „a törvény nevében” feltartotta őket.

A cigányok nyugodtan állva maradtak. Azon kérdésre, honnan jönnek, azt felelték, hogy D.-ből, hol állítólag burgonyát vásároltak. Bármily fiatal volt is M. K., ezt még sem hitte nekik.

Mialatt ő az egyik cigányhoz egyéb kérdéseket intézett, a cigányasszony birtelen földre bukott, jajgatott, sóhajtozott és siralmas hangon segítségért esedezett. A cigányok azonnal körülötte sürgölődtek és szintén jajgatni kezdtek.

A próbacsendőr kérdésére, hogy mi baja van az asszonynak: „Gyereket kap, esendőr úr, hozzon segítséget” — volt a válasz.

És „Benjamin” az ő jóságában és tapasztalatlanságában egészen elfelejti, kikkel van dolga és a D.-ben lakó „tudós” asszonyhoz siet segítségért. Midőn mindketten visszatérnek, senki sem volt ott többé. A cigányok csak az ő trikójának egyikét használták.

A „tudós” asszony különös, gnyos arczkifejezéssel mormogott valami ofélet: „tisztességes asszonyokat szükségtelen éj idején az úgyból kicsibítani” és aztán visszatért lakására.

A „Benjamin” pedig eleinte nem valami nagy szellemre valló arczot vágott, melyen birtelen a szegény pirja futott végig.

Nyomott kedélylyel és szomoruan, egy tapasztalattal gazdagabban és egy eredménynyel szegényebben folytatta azután őrjáratát.

Hazatérése után megtudta, hogy őrsvezetője éjjel csinos eredményt ért el. Az őrsvezető t. i. M. K.-nak szolgálatát ellenőrizte, utána ment és a mellett elfogta a határon a három cigányt és a cigányasszonyt. Mind a négyen batyukkal voltak ellátva, melyekben lopott holmik voltak. A cigányok azon éjjelen egy parasztnál betörték.

A mi esendőrünk azonnal tudta, hogy azok az ő cigányai, de őrizkedett attól, hogy első fellépéséről mások is tudjanak.

M. K. melankolikus lett. De mivel mostani kedélyhangulatának okát senki sem tudta, életvidámsága eltiúsésének magyarázatát nem adhatták.

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem
használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmarkosabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1,20. — Kapható minden gyógytárban.

Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítva.

Az esemény után néhány hétre, valamelyik csendőrnek szolgálatilag beszéde volt a „studós” asszonynyal. Megtudta M. K.-nak kalandját is és jelentette ezt az örsvezetőnek. Ő kihallgatásra hívta a próbacsendőrt és felvilágosítást kért a dologról; de miután látta, hogy az csak áldozata tapasztalatlanságának, néhány tanító és buzdító szó után elbocsátotta.

A „Benjamin” később derék és igyekvő csendőr lett. De ha jelenlétében cigányokról beszéltek, ideges lett; sőt még goromba is, ha társai mulattatásként ezen nomádnép ravaszására terelték a beszédet.

Az állatok szellemi világáról.

A társas állatok élete sok figyelemreméltó vonást mutat. A vándormadarak közül a darvak s vadludak költözésükben mindig a vezér szárnycsapásait követik. Mikor a vándorló halak a tengerben ivási helyeikre költöznek, vezérképen legelől úszik egy ikrás, ezt követik a tejesek s végül az ifjú nemzedék következik. A falakban, csapatokban élő állatok, a rénszarvasok, zergék, szarvasok, a lámák, vadlovak, a mormoták állandóan vezérnek, felügyelőnek fősege alatt állanak, mely vesztély közeledtével jeladással inti őket menekülésre.

Végül még pár szót az államot alkotó állatokról. Ide tartoznak a méhek, hangyák és termeszek. Minden méhraj háromféle méhből áll: roppant számú (40,000) nemnélkülből, illetőleg ki nem fejlődött nőstényből, ezek a munkások; sok bimből, ezek a herék; egy anyaméhből, mely a petéket rakja. Ez utóbbi, mint királyné annyira középpontja az államnak, hogy nélküle az állam elpusztul s ha kivándorol, népének nagy része követi. Nagyon hasonlít a méhek államához a hangyáké; csak hogy ezeknél több a peterakó nőstény s egyik-másik fajnál negyedik osztály, a katonák osztálya is található. Sőt néhány faj mások lárváit, bábjaikat ellopkodja, felneveli s mint rabszolgákat munkára kényszeríti. A termeszek a királypárnak, t. i. egy bímnek s egy nősténynek kivételével mind nemnélküliek és munkásokra s katonákra oszlanak. A munkások kúp alakú lakóházat építenek, melynek magassága néha négy méter s oly szilárd, hogy az elhagyott természetálmokra az afrikai négek néha őrtanyát helyeznek. Az építmény közepét a királyi terem foglalja el; köröskörül feküsznek a szolák s előszobák, melyekhez széles országutak vezetnek. Ezekbe nyílik aztán számtalan mellékút s folyosó. A katonáknak kettős kötelezése van: őrködni a munkások felett s védelemezni a telepét.

E példák, melyeket könnyű volna szaporítani, fényesen igazolják bennebb állított tételünket, hogy az állatot a

szellemi képességek bizonyos mértéke illeti meg. Újabb kérdés, hogy minő ez a mérték? Párhuzamba állítható-e az állat szellemi képessége az emberével?

Haladjunk csak a kezdeti úton tovább és eljutunk e kérdés megoldásához.

Az összes említett állati cselekedetek czélszerűsége így belső okossága szembeötlő. Vajjon ilyen-e mindeu állati cselekedet? Korántsem! Roppant sok czélszerűtlen, czéltalan, sőt, hogy úgy mondjam, sok ostoba cselekedettel találkozunk.

Ha a hódok kölyökkorban kerülnek fogságba, sokszor az istállóban ép úgy építkeznek, mint rokonaik a vizek mellett, habár munkájuk az istállóban esztelen és czéltalan. A kanári madár, ámbár egyedül van kaliczkájában, költés idején az odanyujtott rongyokból, tollakból fészket épít, bár e fáradság egészen czéltalan. Az akváriumban levő csuka, melyet üvegfal választ el a szomszéd halaktól, hónapokon át nekiszalad az üvegfalnak, hogy azokat megfoghassa. Pedig az első kísérlet utáp tudhatná, törekvése mennyire hiábavaló. Körvadászaton ezernyi nyúl épen azért esik zsákmány hogy vacakából fölkelvén, szokásához híven egydarabig elszalad, de aztán felvőhelyére visszatérni igyekszik s így egyenesen a puskások elé kerül. Ha tovább szaladna, könnyen kimenekülhetne a hajból. Ha a költésben levő madár alól elszedik tojásait, vagy ha a tyúk alá igaz tojás helyett gipszből faragottat tesznek, tovább is költetni fog hűségeseen. Sőt az északi tengeri lúd, tojásait elrabolhatván, nemcsak a költést folytatja czéltalanul, hanem a kikelés törvényszerű ideje után eledelért is elszáll s azt a fészekbe okádja, ámbár fia nincsenek. A foglyok vesztély közeledtekor a földre lapulnak, a melyhez tollaztukra nézve hasonlítanak, hogy az ellenesség figyelmét elkerüljék. Ugyanezt teszik az esetlegesen fehérré tollúak is, ámbár okosabb volna rájuk nézve, ha gyorsan tovaépülnének, avagy elszaladnának. A legyek bizonyos neme (Sarcophaga mortuorum) rotbadó hűsba rakja petéit, mely az álczáknak eledelül szolgál. A Kapföldről való stapeliák s a Szumatrából származó rafflosiak virágainak szintén dögszaguk levén, ezeknek kelyhében is lerakja petéit; nyilván egészen okatlanul, mivel az álczák eledel bízán elpusztulnak. A czethal a kardoshal olól aztalal menekül, hogy a mélységbe rohan, melynek nagy víznyomását az utóbbi nem bírja el. Ugyanezt teszi, ha a czethalász szigonya éri őt s ezáltal ennek hatalmában marad; míg ellenben ha tova úsznak, a szigony kötelét elszakítaná s megmenekülne.

A rabló hangyák minden fajának külön hadi taktikája van, melyet minden esetben követ. Így a vérvörös rablóhangya kis csapatokban vonul föl, melyek csak akkor egyesülnek, ha valamelyikük erős ellenállásra talált. Kablásaikat rendszeren a feketés-szürke hangyák (Formica fusca) ellen intézik, melyek legtöbbször csak gyér lakosságú kolóniákban élnek s így a rablóhangyák taktikája ellenük mindig sikeres. Ha azonban a megtámadott álladalom nagy népességű, akkor az első támadó csapat rendszerint elhullik, mielőtt segílyt kaphatna. S daczára az illetőn gyakori vereségnek, a vérvörös hangya nem változtatja hadi taktikáját.

Nagyon tanulaóságos nagy pinczépékünknek (Segestria perflua) esete. Ez a falak szögleteibe, hasadékaiba tölcseridomú hálót sző s rendszeren annak mélyében leselkedik. Ellensége a darázsféle Calicurgys ammulatus, mely

BUTOR

képzésért v. részletezésre legjntányosabb a hon
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 69-59.

BUTOR

A japán iparművészet kiállítása az iparművészeti múzeumban. — Selyemmel himzett képek.

álcait ama pókkal táplálja. Azonban a Segestria veszedelmes vad; képes volna egy csapással agyonütni a darazsat. Mit csinál tehát a darázs? Körülropdósi a tölcserháló, mely fölött a pók kiterjesztett lábakkal őrt áll. A támadó kilelei a kedvező pillanatot; megragadja a pók egyik lábát s azt megrántja. Ez a pókot zavarba ejti. Rátámad újból, megrántja másodszer, harmadszor és a pók a földre esik. Ekkor a darázs birtelen toron szúrja s megbénítja. Szembetűnő a pók ostobasága. Kiterjesztett lábakkal tölcserhálója fölé áll s így kiszolgáltatja magát veszedelmes ellenségének; míg ha annak mélyére húzódnék, annak támadása ellen teljes biztonságban volna. Azonban az elmúlt nemzedékek szomorú végzete e csekély kis okosságra nem vezette őt rá.

Tehát az állatok célirányos és okosságra valló cselekedeteivel szemben ugyanannyi okatlan és célétalan áll. Az előbbieket illetőleg a megfigyelésre egy új szempont kínálkozik. A mit az ember tud, azt tanulás által sajátítja el. Tanulás nélkül nem tud semmit. Bizonyítja ezt azon szerencsétlenek példája, a kik ismeretlen okokból kicsiny korukban kiszakadtak az emberi környezetből s erdőkben, ingoványokban, egyedülletben növekedtek föl s mint ilyenek nemcsak a beszédnek, hanem minden emberi tudásnak híjával voltak. Ilyen a mi Hany Istókunk. Tizenöt hasonló esetet ír le dr. A. Rauber, Homo sapiens ferus, Leipzig, 1886. című munkájában. Ide tartozik Akebar mongol császár esete. Ez tudni akarta melyik a természetes vallás. E célból 30 fiút teljes elkülönítettségben nevelt föl; s mikor aztán évek múltán megtekintette őket, azt tapasztalta, hogy némák maradtak s elvadult állatokhoz hasonlítottak.

Az embert tehát a nevelés és tanulás teszi emberré. Az állat tud és cselekszik czélszerűen, tanulás nélkül. A mesterségesen kiköltött keresztcs pók ép oly művészi hálózt, mint szülője, a kit sohasem látott. A selymbernyó soha sem látta elődjét s annak gubóját, mégis ugyanolyan készíti. Ugyancsak a szövő lepkéhez tartozó *Gastropacha neustria* petéit gyűrű alakban rakja a fák ágaira, hogy a szél s eső el ne pusztítsa őket. Utóda ugyanígy cselekszenek, ámbar édesanyjukat soha sem látták. S a fogságban fölnevelkedett hódat ki tanította mesterséges házának építésére? A postagalamb, melyet legelőször vittek el száz kilométernyi távolságra, honnan meríti viszatérésének biztos irányát? Ide tartozik, a mit főnnebb a gyilkos darazsak bénító műtéiről, a hólyaghúzó meloe s a lóbagócs vándorlásairól mondtam. Benkítől sem volt alkalmuk megtanulni eljárásaikban a legtökéletesebb módszert. Mihelyt a tengeri teknősbéka a forró homokban rejlt tojásából kikelt, tépelődés nélkül indult egyenes irányban a félmérföldre, sőt távolabb fekvő tengerbe, melyet soha sem látott s melynek létezéséről mit sem tud.

E szemponthoz egy második is fűződik. Az ember folyton halad. Századok s ezredek tapasztalait halmozza egymásra: keresi azt a mi jobb a ha azt megtalálta, ismét rohan tovább, jobbat s tökéletesebbet keresvén.

A barlangi ember elefántcsontra, rénszarvra készült karcolataitól *Phidias* Zeus szobrág az ábrázoló művészet fokról-fokra emelkedett; a kőszekerezéstől a Manlicher-puskáig a védő és támadó fegyverek egyre tökéletesedtek; a barlangi ember egyszerű festékeiktől és csigafűzereitől a mai raffinált pipere cikkekig és ékszeréig mily roppant haladás mutatkozik? Ugyanez áll a tudomány világáról, az ipar csodáiról, melyeket folyton

gazdaguló tapasztalatok teremtetek meg. Ezzel szemben az állatra a helybenmaradás törvénye áll. Az állat nem halad. Az állat nem ismeri a múlt és jövő, a közel és távol különbözőseit. Ő csak a jelent látja és tudja, de csakis annyiban, a mennyiben az önfenntartás szükségessége az vele érezteteti. Az állat a jelent is tökéletlenül látja és ismeri. A legértelmesebb állatok egyike a kutya, szemével lát ugyan, de meg nem látja, azaz nagy nem ismeri a tárgyat, a megismerést, orrának segítségével végzi.

A végső kérdéshez jutottunk el. Az a kérdés: czélszerű, okos cselekedetei melyeket tanulás nélkül tud, mely kuforrásból származnak? Vagy azt kell mondanunk, hogy az állat értelmiség tekintetében fölötté áll az embernek, a ki csak hosszú tanulás és tapasztalás után tudja azt, a mit tud, vagy el kell ismernünk, hogy az állat okos és czélszerű cselekedetei nem az értelmiség kuforrásából származnak.

Az állati tevékenység eredete a veleszületett belső szükségesség, az „ösztön”, mely tanulás nélkül öntudatlanul és megfontolás nélkül vezeti az állatot czélirányos cselekedetre.

KÉPEINKHEZ.

A japáni iparművészet kiállítása az Iparművészeti Múzeumban.

Lapunk múlt évi egyi számában már közöltük, hogy a múlt évi londoni világiállítás alkalmából Japán is belépett a kiállítók közé s egy jól sikerült kiállítás keretében bemutatta nemzetének ipari és műipari termékeit, részben azért, hogy azokat az ügynevezett művelt Nyugat népeivel megismertesse, részben pedig, hogy itt is piacot biztosítson magának. Most a kiállítás befejezése után százhuszonnyolcz japán kiállító alkalmi szövetségre lépve, több mint 800 darab agyag, porcellán, fayence, cserép, bronz, fém és lakk munkákból, elefántcsont-, nád- és bambuszkeszitményekből egy műipari csoportozatot állított össze s mintegy hat hétig tartó kiállításra Budapestre küldötte. Az Iparművészeti Múzeumban kiállított eme csoportozat első tekintetre különösen hat a látogatóra, de ezt csak a színek, árnyalatok, formák és az összeállítás tekintetében való szokatlanság és idegenszerűség varázsa okozza, mert alaposabb áttekintés, megfigyelés és főként kellő magyarázat mellett csakhamar megváltozik az előbbi hatás és elismeréssel konstatalja mindenki, hogy a kiállított tárgyak mind finom és kedves alkotások s hogy művészi érték és szépség, valamint a kivitel pontossága és a díszítés bájosága tekintetében bárhol is megállják a versenyt. A jelen számunkban bemutatott képek eme kiállítás egyes részeit mutatják.

HIREK.

Adományok. A létesítendő internátus javára újabban a következő adományok folytak be: a VIII. számú esenlörkerületi parancsnokság tisztikarának és legényességének adománya 1496 K 35 f., a tisztabogdányi öra 8, Magyar János járásörmester 2; büntető törvénykönyvekért: a knassai kerületből 444, a székesszeghévári kerületből 268 K. Az adományok eddigi összege 18776 korona 33 fillért eredményezett.

ÉLELMISZEREKET

legújtanosabban szállít...

Szállítja az összes élelmiszereket a m. kir. csendőrség és a cs. és kir. hadsereg részére.

BECK LIPOT és FIA és WEISZ NORBERT cég
BUDAPEST, II., SZENA-TÉR 1. SZÁM.

Részletes felvilágosítást készséggel nyújtunk.

Selyemmel hímzett kép.

Lampionok és kosarak.

A japán iparművészet kiállítása az iparművészeti múzeumban.

Megtámadott csendőr, Kiss Elek és Pesznyák István kismarjai őrsbeli csendőrökből állott járó, január 14-én egy dohányszállítmányt kísért. Nagybajonta pusztá közelében. Gara József tanyai lakos az arra elhaladó dohányszállítmány közepén haladó Kiss csendőrt szidalmazni kezdte, majd neki ugorva, lefegyverezési szárdokkal annak fegyverét és köpenyét megragadta. Kiss csendőr a fegyver birtoklásáért folytatott tusakodásban kardot rántott s azzal támadóját fején vágva, azt súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette.

Meghiúsult gyilkosság. Krajesics Farkas, Gáborja bási illetőségű 17 éves suhanecz, január 15-én éjjel, Császár Sándor szentgyörgyvölgyi lakost, hogy utána örökséghez jusson, az istállóban alvás közben, egy nyakába dobott kötéllel meg akarta fojtani, a kötél azonban Császár szájába akadt, mire ő felebródt s a tettes elmenekült. A nyomozó lendvavásárhelyi őrs Németh István VI. c. őrmester és Dunai Lajos csendőrből állott, járóra január 19-én Krajesicsot, ki Gáborjabázan rejtőzött, meg akarta lepni, de az még idejében elmenekült. Nyomon üldöző járó tagjai közül a menekülő Krajesicsot delelőtt kilenc óra tájban Gontérháza község határában mintegy 700 lépésnyire megközelítette s három eredménytelen lövést tett reá, majd azt egész Alsólendváig üldözte, hol a menekülőnek nyoma veszett. A most már teljesen kimerült járó támogatására, Németh Albert alsólendvai járásőrmester az őrs négy főnyi legénységét kivezenyelte. Németh Albert járásőrmester és Nagy János IV. csendőrből állott járó a tettes nyomára akadt s azt a rédicsi vasuti állomásig üldözte, hol az 600 lépés távolságra megközelítetvén, ellene Németh járásőrmester két eredménytelen lövést intézett. A menekülő itt ismét nyomtalanul eltűnt, mire a négy főből egyesült járó, Rédics, Lenti, Gontérháza, Gáborjabáza és Sárd községeket átkutatta, miközben a rédicsi vasutállomáson pihenő tartót járóknak hírül hozták, hogy a menekülő Krajesicsot, Balog rédicsi földműves istállójában megbújva felfalálta s azt a szomszédok segítségével megköztözte s a járóknak átadta.

Ellenszegülő katonaszökevény. Pásztor József csikszói őrsbeli próbacsendőr január 16-án szolgálat közben Horvát Sándor katonaszökevényt cigányt Szikszón felismerve azt, elfogta. Horvát az őt elfogott próbacsendőrtől elmenekülendő, annak tetting ellenszegült. Pásztor próbacsendőr az ellenszegülés megtörésére szuronyt használt és Horvátot könnyen megsebesítve elfogta.

KÜLÖNFÉLÉK

Vasutversenyek Japánban. Úgy látszik a sport igazi hazája nem Anglia, vagy Amerika, hanem Japán. Japánban már az elemibe járó fiúknak is vannak sportegyesületeik és a löversenyeken nem épen ritka látvány egy egy gésa, a ki férfiköllegáit megszegyenítő biztonsággal ül meg a lovat. A kerékpárversenyeken kívül a japánok legújabb sportja a vonatverseny. Ezeknek a versenyeknek a céljaira külön kettős vágányú pályát létesítettek, a melyen a versenyző mozdonyok és vonatok egymás mellett haladhatnak. A versenyek célja kipró-

bálni a vagon- és gépgyarak különböző gyártmányait és növelni a vonatvezetők biztonságát. A vonatversenyek keletkezését egy sajtóságos eset mozdította elő. Néhány hónappal azelőtt történt, hogy egy reggelen, kevéssel kilenc óra után, egy vegyes vonat hagyta el Shinagava állomását, a mikor a szomszédos vágányon egy gyorsvonat száguldott utána és csakhamar messze elhagyta. A vegyes vonat vezetője ezáltal becsületében sértve érezte magát és elhatározta, hogy azért sem hagyja magát és utoléri a gyorsvonatot. Néhány percczel később már a vegyes vonat is szédítő sebességgel száguldott előre és nemsokára elérte a gyorsvonatot. Örült verseny keletkezett azután és a két vonat óriási sebességgel közeledett Shimbashi állomásához, a mikor a gyorsvonat vezetője mégis észrelért és gyors fékezéssel megállította a vonatot, még mielőtt baj történhetett volna. Természetesen most már az ellenfele is minden erővel fekezni kezdett, de már késő volt, a hosszú vegyesvonatot nem lehetett olyan gyorsan megállítani és így az beleszaladt a pályaudvar csarnokában levő ütközőbakba. Szerencsére az utasoknak nem történt semmi bajuk, sőt még a fanatikus vonatvezető sem sérült meg, csupán a mozdony rongálódott meg és ezért a vonatvezetőt néhány hónapra becsukták, hogy elvegyék a kedvét az ilyen versenytil.

A teve sebessége. Néhány nap előtt az algériai francia csapatok egyik brigadérosa, In Salab algériai táborhelytől Figui állomásig terjedő mintegy 1182 kilométernyi utat három nap alatt tette meg tevehátán. A derék katona egy mehari-csapatral indult el, a mely csapat a leggyorsabb járásu tevékkel rendelkezik. Az arab a tevét az Ég adományának tekinti; ez a mértékletes, erős és nagy ellentállásra képes állat valóban Isten áldása a kietlen sivatag földjén. A legújabb statisztikai adatok szerint egyedül Orán kerületben 180,000 tevéje van a népnek. Gazdája, a ki a dromedár pápjára erősített nyeregben ül, az állat orrán keresztülfűzött vaskarikába erősített kantárnál fogva tereli a kívánt irányba. A nevezetes rekord hirt általános érdeklődést keltett az egész városban, a melynek lakossága csodájára járt a derék katonának, a ki egy ottani szállóban pibente ki az út fáradságait, hogy néhány napi pihenés után visszatérjen állomáshelyére.

Furcsa reklám. Mexikóban egy fehérnemű- és vászonárú nagykereskedés a reklámnak egy nagyon impertinens és alkalmatlan, de mindenesetre leleményes formáját találta ki. A forradalmi bizottság által hoznált «Ne merj a szabadság harcainak ellentállni» szövegű táviratot mintául véve, 40,000 «Ne merj másutt fehérneműt vásárolni, csak Ramireznél!» szövegű táviratot küldött szét a táviró hivatal útján a közönségnek. A táviratot mind este adták fel és egytől-egyig éjszle 12 órától reggel két óráig tartó időközben kézbesítették. A szemtelenség nagysága akkor tűnik ki voltaképpen, ha elképzeljük, hogy a lozajlott forradalom által agyonzaklatott idegzett mexikóiak micorda rómülettel kezdhették olvasni a «Ne merj...» kezdetű forradalmi értesítésnek látszó táviratot — éjjel éjszle után — legjobb alkümből felzaklatva.

Schwáb József művészt és ékszerész
Szabadka, Fő-tér. ::

A m. kir. csendőrség szives Szegelmébe! Az a csendőr, aki órái, órákat elter
vadászolni, egy káspenn mint részlete, fordítjon olyan szeghez, amely rövid 1—2 év alatt kizárólag csak a csendőrségtől 12) elismerő levélben részeseit, ezen elismerést csak azért értek el, mivel a saját kézből szabályozott óra egy bő elatt legfeljebb csak 5 perccel különbözőket, Köröm szíveskedjenek mintákat kérés. A mintákok ára 8 koronától feljebb.

Részletfizetésre
készpénzárón!

Es a jelzavonok! A többi részletről óriási módon kíválik újításunk. **EUFON** töredékalküli készletéget ugyanazon áron adjuk részlete, mint készpénzért. **Riadó** lemezeink sem drágábbak részletezésre, mintha készpénzért vennék. Kérje **Eufon** és **Riadó** jegyzékünket és hasonlítsa össze árainkat bármilyen más részlettel és árjegyzékkel. Azonnal faxvezet! A költségek.

SZENT LÁSZLÓ INTÉZET
Budapest, 53,
Veres Pálné-utca 16.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség óvtelem levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva nyilvánosan meg nem adható. Kérjünk emélfogva olvasóinkat, hogy levelekkel bélyeget ne külljenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megértető legyen s így a felesleges kérdézősködéseknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

N. Gy. csendőr Ujborlony. Négy polgári osztályról magánuton is le lehet tenni a vizsgát. A vonatkozó egykoronás bélyeggel ellátott, a keresztlel és iskolai bizonyítvánnyal felszerelt, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez címzett kérés szolgálati uton előterjesztendő. A kérvényben fel kell említeni, hogy mely polgári iskolánál és milyen osztályokból szándékozik vizsgázni. A kérvény rendszerint a megnevezett polgári iskola igazgatóságának lesz véleményes jelentéstétellel végeztetve. Az engedély elnyerése után kérvényező az illető polgári iskola igazgatójánál bemutatkozik és ott tudja meg milyen tantárgyakból és mikor fog vizsgázni. Beiratási és vizsgadíj fizetendő, a mely iskolánként és a szerint, hogy állami- vagy magánintézménél jelentkezett-e vizsgára, változó. Nagy szorgalommal és kitartással segítség nélkül is le lehet vizsgázni, de azért óvatosan tartjuk, hogy ha másnál nem is, de a községi tanítónál pár órát vegyünk, mert ilyen formán sokkal könnyebben tanulja meg mindazt, a mire szükség van s mindennek előtt megtanulja azt: miképen kell előkészülni, hogy fáradságát eredmény koronázza. Sok szerencsét és kitartást dicsegetre méltó szándékához, nagyon meg fogunk örülni, ha a vizsga sikeres letételéről annak idején bennünket is értesít.

F. L. nyug. órav. Hortyó. 1. Ha vár egyszer ki van nevezve, akkor nincs rá szüksége, tehát bevonják. 2. Persze, hogy meg kell fizetni s azt hisszük, a visszatérítés tekintetében az adó-

hivatallhoz bonyújtandó kérvénye is eredménytelen marad. 3. A kérvényre tegyen 1 db egy koronás, a mellékletekre 30 filléres bélyeget, akkor nem fogják megfélemezni. 4. Mert az a kedvezmény rájuk nem lett kiterjesztve; Önnek különben — úgy tudjuk — megvan. 5. Bizony elég baj, hogy nem terjed ki rájuk eme kedvezmény, de nem mi vagyunk az okai. 6. Velősebben akar írni? Dehogy! Összefüggőbb tartalmu levelet kérünk!

A. A. csendőr Irhóc. A gyakorlati szab. 201. pontjában foglaltak mérvadóak. Ha pedig sapka nincs a fején, akkor vigyázz állást foglalni.

S. L. j. Olvassa el lapunk 1909. évi 26. számában ez ügyben közölteket.

18. Sándor. Ha tényleg úgy áll a dolog, akkor minden további kérelmezés nélkül beszámít.

888. 1. A 2%. 2. Nem értjük. 3. Megszünik. 4. Nem, vadászati kitérőt követ el.

Üdvös. Csak annyiban tévedt, hogy a tábornoknak is ezüst csillaga van. Egyebekben úgy van, a hogy állítja.

Kétes. Az élelmiezzik szállítási átalányból a nőt nem illet meg semmiféle hányad, de az őrsnek kötelessége ezen átalányból az ő szükségletét is fedezni. — Ez önmagától értetődik, elhiz semmiféle szabály vagy utasítás nem szükséges.

200. Csak adoptálás (örökbefogadás) útján lehetséges. Közjegyzőhöz kell fordulni, a ki az egész ügyet lebonyolítja.

F. J. 10. Azt csak a kerületi parancsnokság tudhatja.

G. J. csendőr Nagykorcs. Nem.

T. M. őrmester. Bizony meg kell fizetni, akár lakott, akár nem. — Fellebbezni a pénzügyigazgatóságnál lehet.

Brassó. Sorsjegyére később. Nincs kizárva, forduljon kérelmével illetékes helyre.

Kemény! csendőr Hm. Fegyverengedély nélkül nem. Ajánljuk azonban, hogy felvilágosításért forduljon a területre illetékes rendőri hatóságához.

1877. Legyen még kevés ideig türelemmel: már a legközelebbi napokban rendezve lesz az ügy s előreláthatólag megkapja.

15. Forduljon kérelmével közvetlenül illetékes helyre.

1000. Olvassa el lapunk 1908. évi 52. számában e tárgyban közölteket.

Csúsz, köszvény, reuma
tárgy fejfájás, hűlés,
idegbaj, mindennemű
esontlanalmuk ellen
kiváló hatásúnak bi-
zónyult szer

AZ ERŐSÍTETT CAPCINE (PAPRIKA) KENŐCS

Ezrekre menő bálaírások bizonyítják, hogy mily kiváló hatása van. Valódi csak óstani kapható
Kis tégely 1 K., nagy tégely 2 K.

Az ár és 45 f. postaköltség
beküldése után vagy után-
vétel küldve

Szenthe Lajos gyógyszer.

Budapest, Damjanich-utca 2.

MEGELŐZÖTT!
MOSKOVITS
ANATOMIAI
CZIPÖGYÁR R.T.
NAGYVÁRAD BUDAPEST

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyar részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közhadsereg szerződ. szállítói

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK

Athelyezettett:

1910 december 1-ével:

A megfelelő eredménnyel teljesített próbaszolgálat után a m. kir. esendőség állományába:

Marsó Pál hadapród, a cs. és kir. 60. gyalogezred tartalékállományából, a m. kir. III. esendőrkerület állományába.

Nyugállományba helyezettek:

1911 január 1-ével:

Bernschütz József, m. kir. VI. számú esendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint rokkant, mindennemű népfőlkelési szolgálatra is alkalmazatlan.

Választott lakhely: Keszthely.

Berger Mayer, m. kir. II. számú esendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint rokkant, mindennemű népfőlkelési szolgálatra is alkalmazatlan.

Választott lakhely: Pancsova.

Okirattal megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó esendőség felügyelője által:

a m. kir. I. számú esendőrkerület állományában:

Nagy Miklós, Patakfalvi Mihály, Csiki Antal, Péter József, Kósa Ignác, Tövisi György, Ágotha Albert, Kiss Gergely, Mentő Ferenc járásörmesterek, Sente János ez. örmester, Jakabos Pál ez. örsvezető;

a m. kir. II. számú esendőrkerület állományában:

Bakos András, Varga Gusztáv, Kovács Buna József, Gál Lajos járásörmesterek;

a m. kir. III. számú esendőrkerület állományában:

Marschall Frigyes, Unoka Pál, Mátuz György, Fazekas Ferenc, Biró József, Herbszt József, Kec Péter, Vincze János, Kiss József járásörmesterek, Stepaniczky Ferenc, Gubicza Gyula törzsörmesterek;

a m. kir. IV. számú esendőrkerület állományában:

Balogh József, László János, Rácz Péter, Illyés Mihály, Kovács János, Baum József, Nagy Pál, Miski Zsigmond, Vágási Mihály járásörmesterek, Horovitz Sámuel törzsörmester, Szilágyi József, Holló Sándor ez. örmesterek;

a m. kir. V. számú esendőrkerület állományában:

Kollár Mihály, Fükö Pál, Banos György, Modroszky József járásörmesterek;

a m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

Horváth József II., Oláh Ferenc, Preidt Mihály, Nagy Lajos, Niesz István, Stoner Pál, Hillecz János, Horváth Ferenc, Boguár Jakab, Varga István I., Szabó János I. járásörmesterek;

a m. kir. VII. számú esendőrkerület állományában:

Szotyori Lajos, Szamosi László, Biró Mihály, Illyés János, Soós György, Tamás Elek, Sipos János, Dobribán Péter járásörmesterek, Bányai Sámuel, Csiszér József törzsörmesterek, Bajka Sándor, Kenesi Gergely, Kacsó János örmesterek, Tökés Mihály, Mihály Elek, Incze Márton, Szöke János, Lőrinczi Lajos, Lukács Ferenc, Erős Antal, Bartha András, Campeán György, Tóth Ferenc, Gyurka János ez. örmesterek, Moldauer György ez. örsvezető;

a m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:

Lőrincz István, Bodnár András, Schmidt Henrik, Lenárt József, Bereczki Sándor, Bleier Rezső, Pankovics János, Szigeti József, Kovács Ferenc, Kovács Kornél, Péter Lajos, Pécsi Imre, Máté Kálmán, Nagy Géza, Pataki András, Bodor István, Boros Kálmán, Kupecz G. Márton, Gál Ignác, Ács Géza, Láng Lajos járásörmesterek, Balogh Miklós, Kiss Péter, Lukács János, Steiger Antal, Márton István törzsörmesterek, Szabó Ferenc, Harsányi Mátyás, Szalinka Pál, Szöllösi Imre, Vajda Árpád örmesterek, Csáki Lajos, Tihanyi Imre, Hermann Pál, Szabó Antal, Takó Sándor, Szabó Lajos, Lahó István, Gecse Imre ez. örmesterek, Hencz Lajos, Karsai András örsvezetők, Polgár József, Takács Pál esendőr ez. örsvezetők, Tallódi János és Kozma István esendőrök, valamennyien a múlt évben lezajlott országgyűlési képviselőválasztási mozgalmak tartama alatt kifejtett kiválóan huzgó tevékenységükért.

Sipos Antal, II. számú esendőrkerületbeli járásörmester, 13 évet meghaladó esendőségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen segédoktatói minőségben nyolcz éven át az oktatás és nevelés terén kifejtett odaadó huzgalma, lankadatlan szorgalma és példás magatartásáért.

A m. kir. VI. számú esendőrkerületi parancsnokság által:

Németh Dávid, Marton Gyula, Szilva György, Várad Ferenc, Sütő Jakab, Tompek József, Baumholzer Dávid, Szekér József, Ágoston József, Halász Mihály, Kovács József I., Vincze József, Schrédl Károly, Szigeti György, Jenci Károly, Kiss József I., Takács Antal I., Berényi Dénes, Horváth Sámuel, Vlasits János, Németh István I., Németh Albert, Németh István IV., Jakab Máté Antalfi József, Szöcs Mihály, Hevesi Béla, Mohácsi Ferenc, Wolf Mózes, Somogyi István járásörmesterek, Szigeti Kálmán, Horváth Károly I., Farkas Illés, Bacher Vendel, Bayer József, Omeisz Gyula törzsörmesterek, Schnöbel István, Pintér Pál, Molnár Miklós, Perényi György, Gálos József, Murányi Ignác, Komlósi Károly örmesterek, Polgár József, Nagy János I., Makaró Pál, Konezos József, Sebrancz Pál, Biró Imre, Kiss Gyula, Nagy Vendel, Rákosi Ferenc, Soós Gyula, Havasy János I., Kárpáti József, Deák István, Boguár Ernő I., Bükfa József, Németh Mihály, Rozmann István, Megyesi János, Imre József, Tokaji János, Jakab Mihály, Péczy Sándor, Pülöp István, Csahók Ferenc, Dömötör Sándor, Szalai Jenő, Reiter István, Vuszari József, Horváth József V., Tanai Imre, Barcai János, Szabó József II., Kulcsár Károly, Eberhardt Sándor, Tarsnai Nándor, Hamtöl József, Krommer A. József, Nagy Péter, Pap Miklós, Szirmai Károly, Kiss Imre II., Pál József, Gábrics Gyula, Horváth Lajos I., Németh István VI., Gulló István, Vass Ferenc II., Németh István VII., Sári Mihály, Katona Titusz, Kántor István, Vidu István, Hildg Antal, Pap János J., Berecz György, Hajdinák Ferenc, Baugó Ferenc, Novák István, Horváth Pál III.,

Kiss Lajos I. ez. őrmesterek, Harez Károly csendőr ez. őrmester, Harang Déi es, Kiscsörgői József, Hermann Gyula és Czigliár Mátyás ez. őrsvezetők, valamennyien a múlt évben lezajlott országgyűlési képviselőválasztási mozgalmak alkalmával, fáradtságot nem ismerő buzgalommal, odaadással és tapintatosan teljesített kiváló szolgálatukért.

Előléptettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

1911 január 1-ével:

Mattyók Emil ezimzetes őrsvezető, *őrsvezetővé*; továbbá

az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában

1910 december 1-ével:

Szekeres Dénes, Váda Simon, Barthi Gyárfás, Bakó Dániel, Csomós János, Gyergyai Ignác, Bartók Lázár, Bordás Béla, Galicza János, Badó András, Kasléder János, Egyed Ignác, Dukát József, Hatházi János, Fogarasi János, Konez Sándor, Kós György és Balázs János csendőrök, *csendőr ez. őrsvezetőkké*.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Mészáros Lajos, Tóth Antal, Kiss József IV., Bátori József, Penyvesi Mihály ez. őrmesterek, Bartos Sándor, Balázsovics József, Bartos Gyula, Bodlak Lajos, Csapó János, Csizsár István, Fekete István II., Gulyás Lajos, Krivárics József, Pap János II., Ráth Antal, Sebők Lajos, Sostarics József, Szántó Armin, Tóth József II., Varga János, Zrim János, Marton Vince, Komáromy Mihály, Farkas János II., Nagy Lajos V., Szücs János II., Vogronics Boldizsár, Roszkopf Ferencz, Tóth Kálmán, Kardos István I., Váradi Lajos, Baranyai János II., Gerencsér Ferencz, Schreiber Mór, Pichler János, Hiri József, Viszhoftler András, Zsiborács István, Kövi Pál, Teller József, Göcze József I., Mucsics Mátyás, Farkas Ferencz II., Németh István III., Törő János, Egyed János, Schreiber Ferencz, Plöchl János, Jerzsabek Sándor, Jónás Gyula, Magyar István I., Viszló Imre, Kátnai István, Bálint János, Fliszár József, Fehér József, Pap Ferencz, Hettlinger József, Zsoldos Bálint ez. őrsvezetők, Mihalkovics István, Molnár Pál, Rózsa Sándor, Gényi Mihály, Pápai Mihály II., Vinczellér Imre, Király Sándor II., Losonezi Ferencz, Mátyás János, Moróc Imre, Pruszi Károly, Tóth János III., Mókies József, Csídei József, Mészáros János IV., Kotáncai Hetesi János, Domonkos Ferencz, Molnár Károly, Gyulókai Bálint, Éller Kálmán, Asbóth József I., Tamás József, Szávicza János, Lábdi Lajos, Biki János, Patáki Ferencz, Gedeon Emil, Gyulai József, Szollár István, Gubavics Sándor, Koma József, Stranzli Lajos, Weinak Mihály, Nagy János III., Baranyai János I. csendőr ez. őrsvezetők, Béndek Mihály, Budai Nándor Ödön, Kozma József, Kovács Gyula, Döbörhegyi József, Heifer István, Csemiczky József, Angyal Lajos, Gere István, Patáki István, Magyar István, Németh István VIII., Antal Sándor I., Kramicz Bódog, Pandur Ferencz, Horváth Miklós, Varga Ferencz, Csizsár János, Korcsnáros József, Kuloczi György, Fodor Antal, Bor József, Hegedűs János,

nos, Keller György, Kukorelli György, Tóth János, Pető Lajos, Nagy János IV., Horváth József VI. és Horváth Pál V. csendőrök, valamennyien a múlt évben lezajlott országgyűlési képviselőválasztási mozgalmak alkalmával, fáradtságot nem ismerő buzgalommal, odaadással és tapintatosan teljesített szolgálatukért.

Katonai szolgálati jel:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Péter József járásőrmester, 1910 december 23-án, Csiki Antal járásőrmester, 1910 december 28-án;

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Bihari Zsigmond őrmester, 1910 december 30-án.
A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel elláttattak:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Pál Sándor csendőr ez. őrsvezető, 1910 december 23-án, Samu Mihály ezimzetes őrsvezető, 1910 december 27-én;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Takács István I. ez. őrsvezető, 1910 december 18-án.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Aranyás János, Csizsár József, Gede Mihály, Kriazsek Géza Kálmán, Somogyi József I., Béndek Mihály, Budai Nándor Ödön, Homola Ferencz, Farkas György, Vigh István, Pál Sándor, Orbán Pál, Iharosi József, Gosztola József Imre, Bozsoki Sándor, Horváth János IV., Jári József, Trombitás Gyula, Németh József VI., Ifi István, Horváth Pál II., Kovács Ferencz, Németh János I., Rujki János, Tóth Lajos I., Szabó József IV., Tatai József, Horváth József X., Kéri Károly, Vass János, Andricz József, Breuer Imre, Bencdes István, Strokai Zsigmond, Borbás Kís István, Szabó György, Sáfrán Sándor, Molnár György, Nyul Sándor, Rádló László, Juhász János I. és Tólos Pál csendőrök;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Ilyés János, Sebestvén Izidor, Karádi József, Tankó János I., Marosán Aurél, Rosála Liviusz, Antal Imre, Pülöp János, Koter József, Meyhárt Miklós, Bojtbe László, Dészpa Fodor Illés, Benkő Dénes, Niscor János, Németh Lajos, Pülöp Antal, Bokor Mihály, Gazda Károly, Kellner János és Borbély Andor csendőrök.

Névváltoztatás.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Hlavács Pál csendőr, a m. kir. belügyminiszternek 1910 december 24-én 174,742/VI-a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknevét «Hunyadi»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Mudácsy Lajos ez. őrmester, Kis Etelka Katolinnal 1910 július 18-án, Hódmezővásárhelyen.

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Donkó Ignác ez. őrsvezető, Ujvári Margittal 1910
szeptember 8-án, Jászladányban.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Mester József ez. őrmester, Verhás Anna Katalinnal
1910 december 6-án, Pécsen.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Bali Imre csendőr ez. őrsvezető, Gyenge Erzsébettel
1910 november 5-én, Szolnokon.

Jaksa István ez. őrsvezető, Licsák Erzsébettel 1910
december 22-én, Csobajon.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

21 cs. és kir. udvari szállítók

Bpest, V., Deák Ferenc-n. 10. (Bécsi-n. sarok.)

Vászon, aartalagnmü, kősz női, férfi- és gyermek-
féháruzműek, égyfészérmemü, szőnyegraktár. —
Menyasszonyi kelegyék. — Úri divatárak, női
divatárak, női piperezőkkek: gallérok, jabots, kez-
tyük, shawlok stb. — Gyermekruhák. — Bőrdíjazai
hímzések — Szőrmecáruk, tollboák. — Bőrkestyűk:
Boeckl, München, Hamerli Pécs. — Bőrdíjazmúaruk,
vas- és rezágyak.

∴ Arjegrzsek és minták ingyen és bérmentve. ∴

KITÜNŐ GRAMMOFON

19

5 kétoldali lemezzel 150. K, fizethető

havi 8 koronás részletekben.

FIGYFLMEZTETÉS: Csak jó mi-
nőségű gramofon felel meg céljának.

Lemezek, javítások, becserélés jutá-
nyosan, kedvező feltételek mellett.

GAERTNER GÁBOR

Budapest, IX., Bakács-tér 4.

Életbevágó érdeke minden csendőrnek hogy zsebben hordozható villamoslámpát magának beszeressen.

Zseblámpák árai: drb — — K 1.50
Nagyítóval és finomabb — — 3.—
10 gyertyafényű fémezővel — — 5.—
Póteleim 70 fillér, azénizzó 40 fillér,
fémező K 1.20.
Zsebszivargyjutók czeruzával — K 2.—
Zsebszivargyjutók önműködő egy
gombnyomással — — — — 3.—
Pótgyjutók — — — — — — 5.00

„AITA“ Budapest, Nádor-utca 11.

FONTOS UJDONSÁG!!

∴ Valódi francia hajvágógép

2 reser fásúrel, 2 nagyágóit vág 1st 2.75.
Solingeri hajnyíró olló prima mino-
seg 1 lrt.

Szt. Antal gyémánt-aczél borotva

5 évi jóállással 1 lrt 50 kr. A ki jó borotva
hiányában van, ne mulassza ezen hírneves
borotvákat beszeretni. Minden borotválhoz ér-
tékes borotvatoró ingyen. — Pamacsoló
csésze nickellemeztől hozzávaló ezüsttel 65 kr
Ugyanez tők részlettel igen szélesre, 1 lrt.
Lehuzó szíjj keletős csavar szerkezettel 85 kr
Megrendelhető: 20

80HR PÁL, SZILL. (Somogy-m.)

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

∴ könyvek, levélpapírok, imakönyvek es írószerek dus választékban. ∴

A kiadásunkban megjelent Csendőrségi Lexikonból a készlet fogytán van, ajánljuk
azok megszerzését 5 korona bolti ár helyett 4 korona árban, amíg a készlet teljesen
ki nem fogy.